

Ystads kommun

Granskning av socialnämndens
styrning och ledning avseende
bostadsanpassningar och hantering
av hjälpmedel

Innehåll

1. Sammanfattning	2
2. Inledning	3
2.1. Bakgrund.....	3
2.2. Syfte och revisionsfrågor	3
2.3. Genomförande	3
2.4. Revisionskriterier.....	4
3. Iakttagelser	5
3.1. Bostadsanpassningar.....	5
3.2. Hantering av hjälpmedel.....	8
4. Bedömning	12
5. Bilagor.....	13

1. Sammanfattning

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Ystads kommun granskat socialnämndens handläggningsprocess för bostadsanpassningsbidrag samt hantering av hjälpmedel.

Vår sammanfattande bedömning är att socialnämnden säkerställer en ändamålsenlig handläggningsprocess av bostadsanpassningsbidrag samt effektiv hantering av hjälpmedel.

Bedömningen görs mot bakgrund av det förändrade arbetssättet inom rehabenheten som har inneburit flera åtgärder kopplat till hjälpmedelshanteringen. Genomförd stickprovsgranskning visar överlag på en god efterlevnad av lagstiftning och Boverkets föreskrifter.

Vi konstaterar dock förbättringsmöjligheter avseende kontroll av att uppföljningar av hjälpmedel genomförs och att individer registreras på hjälpmedelsabonnemangen. Att det saknas en dokumenterad processbeskrivning över handläggningen av bostadsanpassningsbidrag medför enligt vår bedömning en risk för personberoende hantering.

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi socialnämnden att:

- ▶ Kontrollera om samtliga inplanerade årliga uppföljningar av hjälpmedel genomförs
- ▶ Slutföra det påbörjade arbetet med att dokumentera processen för bostadsanpassningar, som ett led i att minska risken för en personberoende hantering

2. Inledning

2.1. Bakgrund

För möjligheten att leva ett självständigt liv i eget boende har personer med funktionsnedsättning rätt till bidrag för anpassning av sin bostad. Vanliga bostadsanpassningar är borttagande av trösklar, stödhandtag, installation av entréramper, ställa i ordning en duschplats i stället för badkar, hissanordningar etc.

Bostadsanpassningsbidrag är ett kontantbidrag och den som har beviljats bidraget äger produkten. Kommunen kan överta en begagnad anordning om ägaren och kommunen är överens. Kommunerna har därför möjlighet att erbjuda en begagnad anordning istället för ett kontantbidrag, om både den sökande och kommunen är överens samt att anordningen håller tillräckligt hög kvalitet.

Tekniska hjälpmedel som exempelvis rullstolar, rullatorer och vårdsängar kan lånas genom Ystads kommuns rehabenhet. När behovet av tekniska hjälpmedel upphör, ska dessa återlämnas till kommunens hjälpmedelsförråd.

Återanvändning av anordningar och hjälpmedel kan vara kostnadseffektivt och positivt ur miljösynpunkt. Sveriges kommuner står inför allt större utmaningar vilket ställer krav på att resurser utnyttjas effektivt.

Kommunrevisionen har mot bakgrund av ovanstående samt utifrån sin risk- och väsentlighetsanalys bedömt att det är väsentligt att granska om socialnämnden har en ändamålsenlig styrning och ledning avseende bostadsanpassningar och hantering av hjälpmedel.

2.2. Syfte och revisionsfrågor

Granskningen syftar till att bedöma om socialnämnden säkerställer en ändamålsenlig handläggningsprocess av bostadsanpassningsbidrag samt om nämnden säkerställt en effektiv hantering av hjälpmedel.

I granskningen besvaras följande revisionsfrågor:

- ▶ Har nämnden säkerställt ändamålsenliga rutiner för handläggning av bostadsanpassningsbidrag?
 - Finns det rutiner för övertagande av begagnad anordning?
- ▶ Finns det ändamålsenliga rutiner för uthyrning, inventering och återlämning av hjälpmedel?
- ▶ Har nämnden säkerställt en ändamålsenlig uppföljning och kontroll av hjälpmedelshanteringen?

2.3. Genomförande

Granskningen är genomförd under februari 2021 - maj 2021. För att besvara revisionsfrågorna har vi genomfört dokumentstudier, intervjuer och en stickprovsundersökning.

Dokumentstudierna har syftat till att utreda huruvida det finns en tydlig dokumenterad process för hantering av hjälpmedel och handläggning av bostadsanpassningsbidrag. Intervjuer har genomförts med relevanta tjänstepersoner inom kommunen. Samtliga intervjuade har fått möjlighet att lämna synpunkter på rapportens sakinnehåll.

Stickprovsundersökningen har syftat till att kontrollera dokumentationen av bostadsanpassningsärenden gentemot regelverk. Sammanlagt har 10 ärenden granskats. Se bilaga 2 för mer utförlig beskrivning av metod, urval och kontroller.

2.4. Revisionskriterier

2.4.1. Kommunallag (2017:725)

Bestämmelserna i 6 kap. kommunallagen tillämpas på kommunernas styrelse och nämnder.

Enligt 6 kap ska nämnderna inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten. Detsamma gäller för styrelsen.

Därutöver ska nämnderna ansvara för att se till att den interna kontrollen är tillräckligt samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

2.4.2. Lag (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag

Bostadsanpassningsbidrag lämnas till en person med funktionsnedsättning (sökande) för anpassning av dennes permanentbostad.

Bostadsanpassningsbidrag ska lämnas med ett belopp som motsvarar skälig kostnad för åtgärderna. I beslut om bidrag ska det även anges vilka åtgärder bidraget avser.

En kommun får avtala om övertagande av en anordning som tidigare har installerats med stöd av bostadsanpassningsbidrag.

Kommunen får besluta om återbetalning av kontantbidrag helt eller delvis om mottagaren av bidraget har lämnat felaktiga uppgifter.

2.4.3. Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) och Patientlag (2014:821)

Kommunen ska i samband med hälso- och sjukvård erbjuda habilitering och rehabilitering samt hjälpmedel för personer med funktionsnedsättning.

Kommunen ska ge den enskilde möjlighet att välja det hjälpmedel som den enskilde föredrar. Den enskilde ska få det valda hjälpmedlet, om det med hänsyn till hans eller hennes behov och till kostnaderna för hjälpmedlet framstår som befogat.

3. Iakttagelser

3.1. Bostadsanpassningar

I Boverkets senaste rapport om bostadsanpassningsbidrag beskrivs stora skillnader mellan hur mycket pengar som kommunerna lägger per invånare i genomsnitt¹. I medeltal för riket uppgick kostnaden till 99 kronor 2019. I Ystad är motsvarande kostnad per invånare 65 kronor 2020.

Under 2020 inkom cirka 300 ansökningar om bostadsanpassningsbidrag till kommunen, varav 231 beviljades. Bidragens totala värde uppgick till cirka 2 mnkr och därmed ett genomsnittligt bidragsbelopp på 8 784 kronor. Enligt Boverkets rapport var medelkostnaden för bostadsanpassningsbidraget i Ystad 10 635 kronor 2019. Snittet för riket var 19 203 kronor samma år².

De fem vanligaste åtgärderna i Ystads kommun under 2020 utgjordes av:

1. Stödhandtag
2. Service av lift
3. Reparation av kvalificerad utrustning
4. Sändare till dörrautomatik
5. Besiktning av hiss

3.1.1. *Rutiner för handläggning av bostadsanpassningsbidrag*

Processen för handläggning av bostadsanpassningsbidrag, från det att behov uppstår till att bidraget betalas ut, har dokumenterats i en processbeskrivning. Beskrivningen är ett arbetsmaterial då den inte har färdigställts fullt ut sedan tjänstepersonen som inledde arbetet slutade för 1 år sedan. Beskrivningen innehåller respektive moment, men det saknas förklarande texter för vissa av momenten. Det finns en ambition om att färdigställa processbeskrivningen under 2021.

Det finns en handläggare av bostadsanpassningsbidrag i Ystads kommun. Därutöver finns det en tjänsteperson som kan systemet och processen för att kunna täcka upp vid semestrar och sjukdom. Tjänstepersonen har 2–3 basärenden i veckan för att hålla sig uppdaterad på området.

Hantering av ansökningar

Samtliga ansökningar lämnas in skriftligt till kommunens handläggare för bostadsanpassning. Ansökan kompletteras därefter med intyg från legitimerad personal som exempelvis fysioterapeut och arbetsterapeut, som gör en bedömning av den enskildes aktivitetsförmåga och funktionsnedsättning. Vid större behov gör handläggaren ett utredande hembesök för att bedöma situationen och utreda olika alternativ. Hantverkare konsulteras vid behov för att bedöma de tekniska förutsättningarna. I merparten av ansökningarna skriver personen som ansöker om bidraget en fullmakt till kommunen. Fullmakten innebär att kommunen har hand om hela processen efter ansökan och tar in offerter och utför beställning samt fakturering åt sökande.

Efter utredning fattar handläggaren beslut om vilken anpassning som är godkänd och därmed summan på bidraget. Nivån på bidragsbeloppet bestäms utifrån skäligen kostnad för en

¹ Bostadsanpassningsbidragen 2019, Boverket 2019:19

² Det har ännu inte publicerats nationella uppgifter för år 2020.

anpassning som leder till att sökande uppnår en ändamålsenlig bostad. Den tidigare lagstiftningen hade som krav att offerter skulle begäras in vid anpassningar över 25 000 kr. Kommunen har valt att behålla rutinen att det ska finnas två offerter vid kostsamma anpassningar, för att kunna bedöma skälig kostnad. Hissar, dörrstängning och ramper är exempel på kostsamma anpassningar. Bedömningen av skälig summa för bidrag utgår även från handläggarens erfarenhet av kostnad för tidigare anpassningar. Vid anpassningar som har utförts flera gånger innan inhämtas i regel ingen offert.

I de fall som kommunen inte har fullmakt kontrollerar handläggaren att anpassningen är utförd och motsvarar individens behov innan bidraget betalas ut. Mot bakgrund av pandemin har hembesöken minimerats under 2020/2021. Resultatet har istället kontrollerats genom att de företag som utfört anpassningarna skickar foton till handläggaren. När kommunen har fullmakt kontrolleras resultatet genom en löpande dialog med hantverkarna och vid kostandskrävande eller ovanliga anpassningar dokumenteras kontrollerna via hembesök eller foton.

Ansvarsfördelningen för beslut i bostadsanpassningsärenden framgår av nämndens delegationsordning.

Beslutets omfattning	Förvaltningschefens vidaredelegation
Högst två basbelopp (ett basbelopp uppgår 2021 till 47 600 kr.)	Handläggare
Högst fem basbelopp	Enhetschef
Högst 10 basbelopp	Verksamhetschef hälsa, vård och omsorg
Avslag	Enhetschef

Beslut som överstiger 10 basbelopp är delegerat till förvaltningschef. Nämnden får månadsvis uppföljning över hur många bidrag som har beviljats och till vilket belopp.

3.1.2. *Stickprov av bostadsanpassningsansökningar*

I granskningen har 10 ärenden slumpmässigt valts ut utifrån av handläggaren tillhandahållen lista över samtliga beslutade bostadsanpassningsbidrag under år 2020.

Kontrollerna utgår från Boverkets föreskrifter till lagen om bostadsanpassningsbidrag samt de enligt Boverket vanligt förekommande bristerna i kommunernas hantering av bostadsanpassningsbidraget. De kontrollpunkter som ingått i stickprovet är:

- ▶ Finns skriftligt beslut?
- ▶ Innehåller beslutet vilka åtgärder bidraget avser?
- ▶ Innehåller beslutet högsta belopp som kan utbetalas? (preliminärt belopp)
- ▶ Har det formella beslutet fattats innan åtgärden utförts?
- ▶ Har anbud, offerter eller kostnadsförslag begärts in?
- ▶ Om ja, hur många
- ▶ Finns dokumenterad fullmakt i de fall kommunen agerat ombud?
- ▶ Har utförd anpassning kontrollerats?

Stickprovsundersökningen visar att samtliga granskade ärenden har ett skriftligt beslut som beskriver vilken åtgärd som ska utföras. I de fall som åtgärden inte finns upphandlad har handläggaren begärt in offerter. Antalet offerter per ärende varierar mellan 1–2. I samband

med aktgranskning noterades två ärenden där det saknades uppföljningsdokumentation i akten. Dokumentationen tillfördes dock akterna vid granskningstillfället.

3.1.3. Rutiner för övertagande av utrustning

Bostadsanpassningsbidrag är ett kontantbidrag och den som har beviljats bidraget äger anordningen. Det uppges att en stor del av de större och kostsamma anordningarna, som exempelvis hiss, återlämnas till kommunen när personen inte längre har användning för den. I många fall ringer anhöriga och frågar vad de ska göra med anordningen och då informerar handläggaren om möjligheterna till återbruk. Kommunen bekostar i dessa fall nedmonteringen.

I kommunens bifallsbeslut för hiss, ramp och spisvakt framgår att den sökande kan kontakta kommunen för information om demontering och återbruk när behovet av anpassningen upphör. Varje anordning granskas av handläggare innan ett godkännande för återbruk kan göras utifrån anordningens skick och ålder.

Begagnade anordningar förvaras i ett kommunlager. Om kommunen får in en bidragsansökan om en anordning som de har i kommunlagret utgår offerten från kostnaden för att installera den begagnade anordningen.

För att säkerställa kvaliteten tar kommunen endast emot anordningar som de själva har installerat och därmed utfört service och besiktning på. För att underlätta för den enskilde har förvaltningen tagit fram en rutin för tecknande av service- och besiktningssavtal vid större anpassningar. Då skickar leverantören faktura för service och underhåll direkt till kommunen. Handläggare kontrollerar att anpassningen finns i registret innan beslut att godkänna kostnaden. Rutinen utgör en del i arbetet med att säkerställa service och underhåll på utförd anpassning och därmed möjliggöra återbruk.

3.1.4. Bedömning

Vi bedömer att kommunen till stora delar har ändamålsenliga rutiner för handläggning av bostadsanpassningsbidrag. Stickprovsgranskningen visar överlag på en god efterlevnad av lagstiftning och Boverkets föreskrifter. Arbetssättet där handläggaren använder sig av två offerter vid nya former av anpassningar utgör ett bra underlag för att bedöma skälig kostnad och nivå på bidraget.

Vi noterar en sårbarhet i handläggningen av bostadsanpassningsbidrag då det endast finns en handläggare. Samtidigt bedömer vi att det finns en medvetenhet om sårbarheten då det finns en utsedd ersättare som kontinuerligt arbetar med handläggning av bostadsanpassningsbidrag.

Att det saknas en dokumenterad processbeskrivning över handläggningen medför en risk för personberoende hantering. Vi vill därför uppmuntra nämnden att tillse att ambitionen om att slutföra processbeskrivningen fullföljs. Detta för att minska sårbarheten och stärka handläggningen ytterligare. Särskilt då det endast finns en handläggare för bostadsanpassningsbidraget.

Kommunen har som rutin att informera om möjligheten att lämna tillbaka anordningar när de får frågor om vad individen eller anhöriga ska göra när anordningen inte längre används. Vi bedömer att nuvarande arbetssätt där offerter utgår från begagnade anordningar, i de fall som det finns tillgängligt, främjar att anordningar återbrukas. Vi ser positivt på att det framgår i bifallsbesluten att kommunen kan kontaktas för frågor om återbruk av anordningen.

3.2. Hantering av hjälpmedel

3.2.1. Organisation

All hjälpmedelshantering i Ystads kommun utgår från förvaltningens rehabenhet som består av arbetsterapeuter, fysioterapeuter, förrådstekniker och handläggare för bostadsanpassningsärenden. Kommunen ingår även i Hjälpmedelscentrum Östra Skåne (HÖS). HÖS samordnar hjälpmedelsförsörjningen för 11 kommuner och erbjuder bland annat inköp av hjälpmedel, teknisk service och rådgivning.

Under 2019 inleddes en omorganisation av rehabenheten, mot bakgrund av budgetunderskott och ett behov av förändrat arbetssätt. Verksamhetschefen för hälsa och omsorg identifierade tidigt att det saknades en helhetssyn inom verksamheten och att det fanns en osäkerhet i vad det ekonomiska underskottet berodde på. Omorganisationen resulterade i flera förändringar kopplat till hanteringen av hjälpmedel, bland annat:

- ▶ Inventering av utlämnade hjälpmedel
- ▶ Införande av abonnemangsavgift för hjälpmedel
- ▶ Införande av rehabkoordinatorer
- ▶ Förändrad rutin för fakturering vid ej återlämnade hjälpmedel

I hälsa och omsorgs verksamhetsberättelse för 2020 framgår att omorganisationen bedöms vara välfungerande och ska fortlöpa.

Förändringarna beskrivs mer ingående i kommande avsnitt.

3.2.2. Rutiner för uthyrning

Ansökan om hjälpmedel kan inkomma från personen själv, anhörig, vårdpersonal eller som en del i vårdplaneringen. För att stärka hanteringen av hjälpmedel och göra den mer enhetlig anställdes två rehabkoordinatorer i samband med omorganisationen. Koordinatorerna tar emot samtliga ansökningar som görs av personen själv eller anhöriga och fördelar därefter arbetsuppgifterna vid dagliga avstämningar med fysioterapeuter och arbetsterapeuter. Prioriteringen av arbetsuppgifterna görs utifrån fastställda prioriteringslistor. Vårdpersonal kan beställa hjälpmedel via koordinatorerna eller direkt via arbetsterapeuter och fysioterapeuter.

Vid varje ansökan genomförs ett hembesök för att göra en funktions- och aktivitetsbedömning av individen, som sedan ligger till grund för bedömning av vilket hjälpmedel som är lämpligt. Kommunförbundet Skåne och HÖS har utprovningss guider som stöd till bedömningen. I de fall som hjälpmedlet finns tillgängligt i kommunens egna hjälpmedelsförråd får personen låna hjälpmedlet under en kortare tid för att testa om det möter behoven. Därefter görs en beställning av hjälpmedlet från HÖS. Kommunens hjälpmedelsförråd innehåller en grundnivå för att kunna erbjuda hjälpmedel vid brådskande situationer. Beroende på hur många hjälpmedel som finns i kommunens förråd kan det även förekomma att hjälpmedel skrivs ut från det egna förrådet.

HÖS har ett upphandlat sortiment som enligt intervjuade innehåller merparten av de hjälpmedel som förskrivs. I de fall som en individ behöver ett hjälpmedel som inte ingår i det upphandlade sortimentet finns en rutin att enhetschefen ska godkänna beställningen.

Hjälpmedel kan även skrivas ut för att utgöra ett arbetstekniskt hjälpmedel, exempelvis vårdsängar hos de brukare som har hemtjänst. I dessa fall görs beställningen av enhetschefen för den verksamhet som behöver hjälpmedlet.

Kommunen har dokumenterade rutiner för uthyrning av hjälpmedel i de fall som det inte är aktuellt med förskrivning.

3.2.3. Rutiner för inventering och återlämning

När den enskilde inte längre har behov av hjälpmedlet ska det återlämnas till kommunens hjälpmedelsförråd. Kommunen erbjuder hämtning av hjälpmedel mot en kostnad i de fall som den enskilde inte kan lämna det själv.

Tidigt i omorganisationen av rehabenheten konstaterades att det inte fanns någon sammanställning över alla utlämnade hjälpmedel. För att identifiera alla hjälpmedel inleddes ett samarbete där personal från hemtjänsten rapporterade in de hjälpmedel som de kom i kontakt med. Inventeringen resulterade i att de hittade hjälpmedel som inte längre användes samt slitna hjälpmedel som behövde bytas ut. I vissa fall ville personerna behålla hjälpmedlet även om de inte hade behov av det längre. Verksamhetschefen föreslog därför en abonemangsavgift för att skapa incitament för att lämna tillbaka hjälpmedlet. Avgiften skulle även syfta till att utgöra en trygghet för individerna att det finns möjlighet att teckna ett nytt avtal och få tillbaka hjälpmedlet om behovet uppstår igen. Avgiften infördes under våren 2020 efter beslut av kommunfullmäktige³. Kort efter att avgiften infördes började individer kontakta rehabenheten för att lämna tillbaka hjälpmedel de inte längre behövde.

Rehabenheten fyller i en excel-fil för att meddela avgiftshandläggare om vilka abonemang som ska påbörjas eller avslutas. Det finns ingen koppling mellan jorunalsystemet och avgiftshanläggarnas system och det uppges ha förekommit att individer inte har registrerats och därmed inte ha fakturerats avgiften. I dessa fall har det uppmärksammats genom att individen kontaktat kommunen.

Samtliga individmärkta hjälpmedel, exempelvis rullstol och rullatorer, ska följas upp en gång per år. Datumet för uppföljningen registreras i journalsystemet och fysioterapeuter och arbetsterapeuter får en notis när uppföljningen ska göras. Uppföljningen syftar till att kontrollera kvaliteten samt om behovet kvarstår. Det går att ta fram listor för respektive geografiskt område som visar när uppföljningarna ska göras. Det sker inga systematiska kontroller av om samtliga uppföljningar genomförs.

Rehabenheten gör månatliga jämförelser mellan jorunalsystemet och folkbokföringsregistret för att identifiera hjälpmedel som ska lämnas tillbaka på grund av att individen har flyttat eller avlidit. Områdesansvarig ansvarar därefter för att bevaka om hjälpmedlet återlämnas. Efter en månad skickas ett brev ut och om hjälpmedlet inte återlämnas faktureras individen kostnaden för att köpa in ett nytt hjälpmedel. Innan abonemanget infördes fakturerades restvärdet. Den förändrade rutinen beskrivs ha inneburit att fler har lämnat tillbaka sina hjälpmedel. Rehabenheten får även information från kommunens avgiftshandläggare i de fall som individer har meddelat att de vill avsluta hjälpmedelsabonemanget.

Mindre hjälpmedel som exempelvis duschpallar rekonditioneras av förrådsteknikerna och förvaras därefter i kommunens hjälpmedelsförråd. Kommunen får ersättning för de hjälpmedel som återlämnas till HÖS och därefter säljs vidare. Den årliga uppföljningen av individmärkta hjälpmedel uppges därför även fylla funktionen av att kontrollera kvaliteten och därmed öka livslängden och förutsättningarna att HÖS ska kunna sälja det vidare.

³ Avgiften är utformat som ett abonemang där bland annat utprovning, teknisk service och anpassning ingår. Avgiften uppgår till 85 kronor per månad, oberoende av hur många hjälpmedel den enskilde behöver och ingår i maxtaxan.

3.2.4. Uppföljning av hjälpmedelshantering

I nedanstående diagram framgår förändringen i verksamhetens ekonomi mellan 2019 och 2020. Rehabiliteringen ingår i verksamhetsområde hälsa och sjukvård.

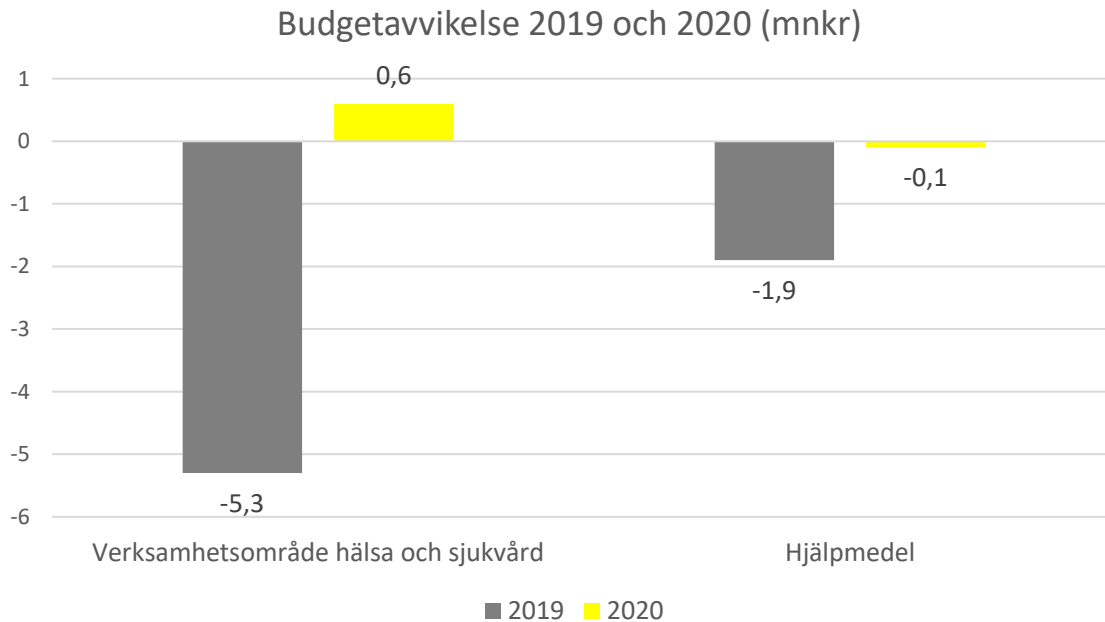

Diagram 1 Statistik från verksamhetsberättelse hälsa och omsorg samt uppgifter från intervju.

Det förbättrade resultatet beskrivs vara ett resultat av både ekonomiska förändringar och förändrad kultur i verksamheten. Den ovan nämnda abonnemangsvygften uppgick sammanlagt under 2020 till 1 mnkr.

Enhetschefer, verksamhetschef för hälsa, vård och omsorg, ekonom samt HR träffas månadsvis för att följa upp ekonomin och verksamheten.

Verksamhetschefen för hälsa, vård och omsorg presenterar ekonomiska uppföljningar vid nämndens sammanträden. I uppföljningen ingår rehabiliteringens utfall i förhållande till budget och helårsprognos.

Nämnden har inte identifierat några risker kopplat till hjälpmedelshantering och bostadsanpassningsbidrag och har därför gjort bedömningen att det inte behöver ingå i den interna kontrollplanen.

3.2.5. Bedömning

Vi bedömer att kommunen har ändamålsenliga rutiner för uthyrning, inventering, uppföljning och återlämning av hjälpmedel. Vi bedömer att den genomförda omorganisationen har bidragit till flera förändringar som har stärkt processen och arbetssättet. Bedömningen görs mot bakgrund av de åtgärder som har vidtagits för att göra hanteringen mer enhetlig och effektiv. Som exempel kan nämnas inventering av samtliga hjälpmedel, införande av årlig uppföljning och abonnemangsvygft.

Vi bedömer att nämnden har former för uppföljning genom de löpande redovisningarna vid nämndens sammanträden. Vi bedömer dock att nämnden kan stärka sin hantering ytterligare genom att göra regelbundna kontroller av bevakningslistorna för att säkerställa att de

inplanerade uppföljningarna har genomförts. Detta både ur en ekonomisk aspekt men även ur kvalitets- och patientsäkerhetssynpunkt.

Vidare konstateras att det har förekommit att individer som har hjälpmedel inte har registrerats och därmed inte fakturerats för abonnemangsavgiften. Vi bedömer därför att nämnden kan stärka kontrollen över processen med att registrera individer som har tecknat hjälpmedelsabonemang. Särskilt då det är ett förhållandevis nytt arbetssätt i kommunen. Kontrollen skulle exempelvis kunna utgöras av stickprovsundersökning inom ramen för den interna kontrollen.

4. Bedömning

Vår sammanfattande bedömning är att socialnämnden säkerställer en ändamålsenlig handlägningsprocess av bostadsanpassningsbidrag samt effektiv hantering av hjälpmedel. Bedömningen görs mot bakgrund av det förändrade arbetssättet inom rehabenheten som har inneburit flera åtgärder kopplat till hjälpmedelshanteringen.

Vi konstaterar dock förbättringsmöjligheter avseende kontroll av att uppföljningar av hjälpmedel genomförs och att individer registreras på hjälpmedelsabonnemangen.

Revisionsfrågor	Svar
Har nämnden säkerställt ändamålsenliga rutiner för handläggning av bostadsanpassningsbidrag? - Finns det rutiner för övertagande av begagnad anordning?	Ja.
Finns det ändamålsenliga rutiner för uthyrning, inventering och återlämning av hjälpmedel?	Ja.
Har nämnden säkerställt en ändamålsenlig uppföljning och kontroll av hjälpmedelshanteringen?	Ja.

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi socialnämnden att:

- ▶ Kontrollera om samtliga inplanerade årliga uppföljningar av hjälpmedel genomförs.
- ▶ Slutföra det påbörjade arbetet med att dokumentera processen för bostadsanpassningar, som ett led i att minska risken för en personberoende hantering.

Ystad den 19 maj 2021.

Sofia Holmberg
EY

Anna Färdig
EY

5. Bilagor

Bilaga 1: Källförteckning

Intervjuade funktioner:

- ▶ Enhetschef rehabenheten
- ▶ Fysioterapeut
- ▶ Förvaltningschef
- ▶ Handläggare bostadsanpassningar
- ▶ Verksamhetschef hälsa, vård och omsorg

Dokument:

- ▶ Bostadsanpassningsbidragen 2019, Boverket 2019:19
- ▶ Delegationsordning för socialnämnden med förvaltningschefens vidaredelegation, socialnämnden 2020-01-23
- ▶ Exempel på ekonomisk uppföljning som presenteras för nämnden
- ▶ Process för bostadsanpassning
- ▶ Rutin för uthyrning av tekniska hjälpmedel i Ystads kommun, 2021-01-28
- ▶ Statistik över bostadsanpassningsbidrag 2020
- ▶ Verksamhetsberättelse hälsa och sjukvård 2020
- ▶ Verksamhetsplan hälsa, vård och omsorg 2021
- ▶ Årsredovisning hälsa, vård och omsorg 2020

Bilaga 2: Resultat av stickprovsundersökning

I nedanstående tabell redovisas resultatet av genomförd stickprovsundersökning. Urvalet är gjort slumpmässigt.

Stickprov	1	2	3	4	5
Summa (kr)	83 750	1 112	813	3 872	47 127
Ärendet avser	Stoltrapphiss	Stödhandtag	Reparation av kvalificerad teknisk utrustning	Tröskelborttagning	Spol- och torktoalett, inkl. Installation och VVS-anslutning
Finns skriftligt beslut?	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Innehåller beslutet vilka åtgärder bidraget avser?	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Innehåller beslutet högsta belopp som kan utbetalas? (preliminärt belopp)	I och med fullmakt finns totalt beviljat belopp.	I och med fullmakt finns totalt beviljat belopp.	Avser reparation utifrån felanmälan. Belopp beviljas i enlighet med serviceavtal utifrån rutin.	I och med fullmakt finns totalt beviljat belopp.	I och med fullmakt finns totalt beviljat belopp.
Har det formella beslutet fattats innan åtgärden utförts?	Ja	Samma dag.	Samma dag.	Samma dag	Samma dag
Har anbud, offerter eller kostnadsförslag begärts in?	Ja	Inte aktuellt, finns upphandlat	Inte aktuellt. Finns serviceavtal.	Inte aktuellt, finns upphandlat	Ja
Om ja, hur många	1	-	-	-	2

Building a better
working world

Finns dokumenterad fullmakt i de fall kommunen agerat ombud?	Ja	Ja	Inte aktuellt	Inte aktuellt	Ja
Har utförd anpassning kontrollerats?	Ja	Nej, inte nödvändigt utifrån ringa belopp.	Nej, inte nödvändigt utifrån ringa belopp.	Nej - inte nödvändigt utifrån ringa belopp.	Kontrolleras av rehabpersonal.
Kommentar	Kontroll av åtgärd tillades akten i samband med stickprovgranskning.			Ärendet har utretts med fullmakt, men fullmakten har inte varit dokumenterad.	Finns ingen uppföljning av anpassningen i bostadsanpassningsakten.

Building a better
working world

Stickprov	6	7	8	9	10
Summa (kr)	50 450	4 807	0	0	13 944
Ärendet avser	Installation av stoltraphiss.	Löpande service av hiss, reparation ramp, montering förstärkningsjärn vid markplan	Spol- och tork toalett	Ansökan om borttagning av inkaklat badkar	Spisvakt och stödhandtag badrum
Finns skriftligt beslut?	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Innehåller beslutet vilka åtgärder bidraget avser?	Ja	Ja	Innefattar skäl för avslag	Innefattar skäl för avslag	Ja
Innehåller beslutet högsta belopp som kan utbetalas? (preliminärt belopp)	I och med fullmakt finns totalt beviljat belopp	Avser service - utifrån felanmälan. Därmed beviljas belopp i enlighet med serviceavtal utifrån rutin.	Inte aktuellt - avslag	Inte aktuellt - avslag	Sökande fick beslut om preliminärt beslut och därefter ett beviljat beslut. Fakturan inkluderade mer än vad som först uppskattats.

Building a better
working world

Har det formella beslutet fattats innan åtgärden utförts?	Samma dag	Samma dag	Inte aktuellt - avslag	Inte aktuellt - avslag	Ja - kompletterande beslut efter slutsumma för installation (utifrån faktura)
Har anbud, offerter eller kostnadsförslag begärts in?	Ja men fanns inte i akten. Åtgärdas under stickprov.	Inte aktuellt	Inte aktuellt	Inte aktuellt eftersom handläggare tidigt sett att anpassningen inte ligger inom ramen för BAB.	Nej - sökande har använt upphandlad lev. Väl känd summa
Om ja, hur många	1	-	-	-	-
Finns dokumenterad fullmakt i de fall kommunen agerat ombud?	Ja	Nej - utifrån serviceavtal	Inte aktuellt - avslag	Inte aktuellt - avslag	Nej - ingen fullmakt
Har utförd anpassning kontrollerats?	Ja	Nej - inte nödvändigt utifrån serviceavtal.	Inte aktuellt - avslag	Inte aktuellt - avslag	Nej - utfört av upphandlat bolag och summan bedömdes vara relativt låg. Faktura har granskats av handläggare och chef
Kommentar	Offert fanns endast i fysisk akt.		Finns beslut om bifall som är felaktigt och har makulerats. Löptext anger att beslutet inte är aktuellt.		

EY

Building a better
working world